

Redegjørelse Åpenhetsloven

For regnskapsperioden 01. januar – 31. desember 2023

Lofoten Avfallsselskap IKS

Bakgrunn

Kort om selskapet og implementering av Åpenhetsloven

Virksomheten i Lofoten Avfallsselskap IKS (heretter Selskapet) er omfattet av Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (heretter «Åpenhetsloven»)¹, og plikter dermed å utføre og redegjøre for aktsomhetsvurderinger som skal sikre grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Åpenhetsloven stiller blant annet krav til at Lofoten Avfallsselskap må kartlegge og vurdere faktiske og potensielle negative konsekvenser for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold både internt hos oss og i vår leverandørkjede. De virksomhetene som er omfattet av loven, må offentlig redegjøre for de aktsomhetsvurderingene som foretas. Redegjørelsen skal oppdateres og publiseres på vår nettside innen 30. juni hvert år og ellers ved vesentlige endringer i virksomhetens risikovurderinger.

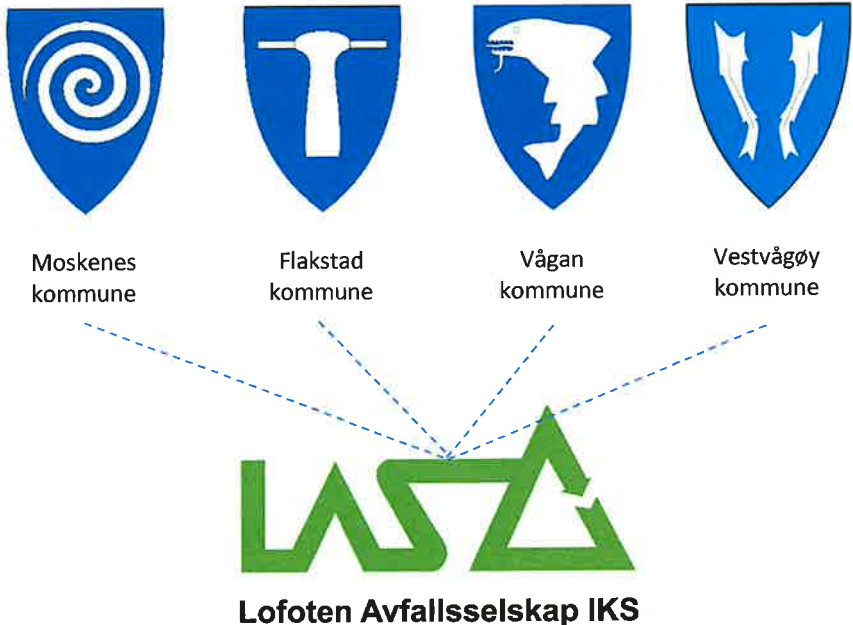
Aktsomhetsvurderingene skal foretas i tråd med OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper på området for menneskerettigheter, som samsvarer med FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP).

Lofoten Avfallsselskap har arbeidet med å implementere Åpenhetsloven i tråd med OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv: Aktsomhetsvurderingsprosessen er i modellen delt opp i seks trinn, som er tilpasset i forhold til Lofoten Avfallsselskaps størrelse, art, kontekst, samt alvorlighetsgrad av og sannsynlighet for negative konsekvenser.

¹ Loven gjelder bl.a. for «større virksomheter som er hjemmehørende i Norge, og som tilbyr varer og tjenester i eller utenfor Norge», jf. Åpenhetsloven § 2, 1. avsnitt. Med «større virksomheter» menes «virksomheter som omfattes av regnskapsloven § 1-5, eller som på balansedagen overskrider grensene for to av følgende tre vilkår: 1) salgssinntekt: 70 millioner kroner, 2) balansesum: 35 millioner kroner og 3) gjennomsnittlig antall ansatte i regnskapsåret: 50 årsverk», jf. Åpenhetsloven § 3 bokstav a).

Nøkkelinformasjon om Lofoten Avfallsselskap og vår leverandørkjede

Navn på bedriften:	Lofoten Avfallsselskap IKS
Adresse:	Lekneskroken 3, 8370 Leknes
Produkter og tjenester:	Lofoten Avfallsselskap IKS (LAS) tar imot og behandler alle typer avfall, både fra husholdninger og næringsliv. LAS besørger også innsamling (konkurransutsatt), sortering, gjenvinning og (etter-)drift av deponier. Etter deponiforbudet (organisk avfall) i 2009 er det i hovedsak foredling av avfall til gjenvinning (material og energi) som skjer på LAS sine anlegg.
Beskrivelse av bedriftens struktur:	Selskapet eies av kommunene: Flakstad, Moskenes, Vestvågøy og Vågan. Lofoten Avfallsselskap IKS (LAS) ble stiftet i 1990 som et interkommunalt selskap etter kommunelovens §27. I 2003 ble det registrert som et interkommunalt selskap etter IKS-loven.
Antall ansatte:	20 stk i fast stilling (pr. 31.12.2023)
Vesentlige organisatoriske endringer siden forrige rapportering:	Ingen.
Kontaktperson for rapporten:	Monica Kleffelgård Hartviksen E-post: monica.kleffelgard.hartviksen@las-lofoten.no
Organisasjonskart:	<p>Per januar 2024 er Lofoten Avfallsselskap IKS organisert slik:</p> <p>Moskenes kommune Flakstad kommune Vågan kommune Vestvågøy kommune</p> <p>Lofoten Avfallsselskap IKS</p>

Metodikk: Aktsomhetsvurderingsprosessen

Forklaring av ansvar

Lofoten Avfallsselskap IKS har i styremøte forankret det utøvende ansvaret i styret, for å sikre at kravene som følger av Åpenhetsloven implementeres, ivaretas og etterlevs. I tillegg til at styret tar et utøvende ansvar for å fremme og respektere menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i Selskapet, er det tildelt følgende mandater i Selskapet:

- **Gjermund Vian, Daglig leder**
Mandat: Overordnet ansvar for ivaretagelse og etterlevelse av Åpenhetsloven i Lofoten Avfallsselskap IKS.
- **Monica Kleffelgård Hartviksen, Informasjons- og kvalitetsleder**
Mandat: Overordnet ansvar for å innarbeide rutiner for håndtering av informasjonsplikt og sørge for at disse etterlevs i Lofoten Avfallsselskap.

Selskapet har innført etiske retningslinjer for leverandører og forretningspartnere, rutiner for håndtering av informasjonsplikten og plan for risikoanalyser og aktsomhetsvurderinger. Det er også vedtatt at styret skal legge en konkret plan for å sikre etterlevelse av de krav som følger av Åpenhetsloven, samt for hvordan Selskapet i praksis skal arbeide med denne.

De nevnte retningslinjer og rutiner innføres for å konkretisere hvordan Selskapet skal arbeide med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, og vil tilrettelegge for at Selskapet kan arbeide systematisk og effektivt med:

- i. kartlegging, kontroll og oppfølging av interne forhold og leverandørkjeden,
- ii. utarbeidelse av risikoanalyser og aktsomhetsvurderinger, samt
- iii. håndtering av innsynsforespørsler.

Det er vedtatt at styret, i samsvar med de overordnede ansvarlige (ref. nevnte mandater) skal oppdatere relevante rutiner og retningslinjer ved behov.

Kartlegging og identifikasjon av risiko

Internt i egen organisasjon

Selskapet har ferdigstilt arbeidet med kartlegging av interne forhold i Lofoten Avfallsselskap IKS (LAS), for å identifisere hvilke områder som utgjør risiko for negativ påvirkning på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

LAS er et interkommunalt selskap som tar imot og behandler alle typer avfall, både fra husholdninger og næringsliv. LAS besørger også innsamling, sortering, gjenvinning og (etter-) drift av deponier. Etter

deponiforbudet (organisk avfall) i 2009 er det i hovedsak foredling av avfall til gjenvinning (material og energi) som skjer på LAS sine anlegg.

Selskapet har kunnskap og maskiner for rivning og miljøsanering av bygninger. I tillegg har vi eget komposteringsanlegg, eget deponi, sorteringsanlegg og presse for papir, plast samt jern. LAS har godkjent deponi for oppsamling og registrering av sigevann, samt uttak av metangass fra deponiet. LAS har siden 2011 engasjert seg i opprydding og problemstillinger rundt eierløst marint avfall.

Områdene som er kartlagt og vurdert nærmere i forhold til brudd på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, er områder vi mener det er høyest risiko for negativ påvirkning av menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i denne konkrete virksomheten.

Listen under er ikke uttømmende, men viser eksempler på områder hvor vi har foretatt aktsomhetsvurderinger internt:

- Tilknytningsformer, ansettelse og oppdragsavtaler.
- Arbeidstid, lønn og ferieavvikling og særlig uavhengige stillinger.
- Helse, miljø og sikkerhet, fysisk- og psykososialt arbeidsmiljø.
- Internkontroll og varslingsystemer.
- Organisasjonsfrihet og medbestemmelsesrett.
- Interne rutiner for grunnleggende menneskerettigheter og anstendig arbeidsforhold.
- Utenlandske arbeidstakere og etiske retningslinjer.
- Plikter knyttet til personvern.

Basert på vår kartlegging og undersøkelser av faktiske forhold er vi av den oppfatning at vi internt i egen virksomhet hverken forårsaker, bidrar til, eller er direkte knyttet til faktiske eller potensielle negative konsekvenser på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Det er jevnt over lav risiko i Lofoten Avfallsselskap IKS.

Vi har forankret vårt arbeid med menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold internt i våre etiske retningslinjer som de ansatte plikter å etterleve.

Vi har nødvendig HMS-dokumentasjon på plass og vi har et velfungerende HMS-system der nødvendig dokumentasjon, regelverk og retningslinjer er samlet.

Selskapet har lovpålagte ordninger som AMU og verneombud, og det legges også ellers opp til bred medvirkning i virksomheten. Ledere, verneombud, medlemmer av AMU og ansatte får tilstrekkelig HMS-opplæring. Selskapet har knyttet til seg bedriftshelsetjeneste.

Selskapet gjennomfører jevnlig vernerunder og vi har et avvikssystem som benyttes aktivt til å rapportere HMS-avvik. Det gjøres jevnlig HMS-risikovurderinger i virksomheten, og disse risikovurderingene følges opp med tiltak.

I tillegg har selskapet har varslingsrutiner og system for å håndtere kritikkverdige forhold.

Vi har god kunnskap om ansattes rettigheter og nødvendig ordninger for å sikre disse, eksempelvis timesregistreringssystem.

Selskapet har høy bevissthet om ansattes personvern og vi har nødvendig personverndokumentasjon på plass. Vi har gjennomført en risikovurdering av informasjonssikkerheten i vår virksomhet, og vi har organisatoriske, fysiske og tekniske tiltak for å sikre informasjonssikkerheten til personopplysningene vi behandler.

Den gjennomførte kartleggingen og vurderingene av de faktiske forhold viser at det er noen forhold som har hatt et potensielt negativt risikobilde internt i virksomheten, men det er også områder med begrenset mulighet for negativ påvirkning.

Det er ikke avdekket faktiske eller potensielle negative konsekvenser, men det er foreslått noen konkrete tiltak for å forbedre det arbeidet vår virksomhet gjør for å sikre et godt arbeidsmiljø for alle våre ansatte.

- Vi gjennomfører jevnlig risikovurderinger av HMS- risikoer i selskapet, men vi ser behovet for en overordnet og helhetlig ROS-analyse på virksomhetsnivå og å følge denne opp med en handlingsplan.
- Vi har høy bevissthet om de ansattes personvern, men vi ser det er nødvendig å følge opp risikovurderingen med en konkret handlingsplan. Vi vil også starte med årlige gjennomganger av vårt personvernarbeid for å sikre et systematisk arbeid også på dette området.
- For å sikre etterlevelse av åpenhetsloven vil vi øke bevisstheten blant de ansatte om viktigheten av åpenhetsloven og vårt arbeid med strukturering av retningslinjer internt.

Det forventes at vårt arbeid med nevnte tiltak vil bidra til å redusere risiko ytterligere.

Hos våre leverandører

Vi har gjennomført en kartlegging av våre leverandører for å identifisere hvilke områder som utgjør risiko for negativ påvirkning på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Selskapet anskaffer i all hovedsak tjenester fra bransjer som detaljhandel, agentur- og engroshandel og reparasjon og installasjon av maskiner og utstyr. Vi legger til grunn at bedriftene har en bransjerisiko for faktiske eller potensielle negative konsekvenser på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, ettersom de befinner seg i risikoutsatte næringer.

I denne prosessen har vi tatt utgangspunkt i våre leverandører i alle næringer, uavhengig av størrelse på kontrakten. I vurderingen av hvilke leverandører man skal gjennomføre videre oppfølging under Åpenhetsloven, har vi tatt utgangspunkt i landrisiko, bransjerisiko, produktrisiko samt kjent virksomhetsspesifikk risiko. Det er særlig bransjerisiko som danner grunnlaget for grovsortering av leverandørene, men siden mange av leverandører tilhører samme bransje, har vi i Lofoten Avfallsselskap også benyttet oss av andre parametere i utvelgelsen. Dette er blant annet om leverandøren har revisormerknader, og forholdstall som indikerer leverandørens økonomiske tilstand (såkalt z-risiko). Dette for å avdekke om vi har leverandører som er i faresonen for å gå konkurs, noe som vil potensielt kunne gi insentiver for å ikke forholde seg lojalt til gjeldende regler f.eks. om arbeidstakeres rettigheter – noe som vi ønsker å følge med på.

Videre har vi benyttet oss av andre indikatorer som størrelse på omsetning fra den enkelte leverandør holdt opp mot omsetning fra de øvrige leverandørene til Lofoten Avfallsselskap IKS, i tillegg til forholdet mellom leverandørens totalomsetning holdt opp mot vårt kjøp. Sistnevnte gir en indikasjon på påvirkningskraften vi i Lofoten Avfallsselskap IKS har mot de enkelte leverandørene dersom de finner at f.eks. arbeidstakernes rettigheter ikke er tilstrekkelig ivaretatt.

Med grunnlag i ovennevnte fremgangsmåte har man kommet frem til en liste med selskaper som har en potensiell risiko. Det er deretter foretatt vurderinger av om noen av leverandørene skal gis en lavere prioritet eller en høyere prioritet innbyrdes. Metoden har medført at vi har tatt fem leverandører til ytterligere oppfølging.

Gjennom en samlet risikovurderinger og dialog med våre leverandører har ikke Lofoten Avfallsselskap IKS funnet faktiske eller potensielle negative konsekvenser på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold hos våre leverandører.

Oppsummering og veien videre

I arbeidet med Åpenhetsloven har vi så langt forankret ansvarlighet i styret, startet arbeidet med å kartlegge og vurdere faktiske og potensielle negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold internt i Selskapet, samt i forhold til våre leverandører. Vi har ikke avdekket faktisk eller vesentlig risiko for negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og/eller anstendige arbeidsforhold.

Arbeidet vårt med Åpenhetsloven er en kontinuerlig prosess, hvor vi på jevnlig basis vil foreta aktsomhetsvurderinger. Vi planlegger bl.a. å følge opp forbedringspunktene etter den interne gjennomgangen, samt å følge opp svar fra våre leverandører.

Videre vil vi fortsette arbeidet med å øke bevisstheten blant våre ansatte og blant våre leverandører om viktigheten av Åpenhetsloven. Et av våre mest sentrale verktøy for å sikre at vi ikke tiltrekker oss useriøse aktører, er å ha gode systemer og rutiner for å avdekke faktisk eller vesentlig risiko for negative konsekvenser på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold hos våre leverandører, slik at vi reduserer risikoen for brudd på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

SIGNERING

Leknes, den 20. Juni 2024

I styret for Lofoten Avfallsselskap IKS

			
Kenneth Grav Styrets leder Lofoten Avfallsselskap IKS	Ragnar Palsson Nestleder Lofoten Avfallsselskap IKS	Randi Gregersen Styremedlem Lofoten Avfallsselskap IKS	Gjermund Vian Daglig leder Lofoten Avfallsselskap IKS

			
Hilde Holand Styremedlem Lofoten Avfallsselskap IKS	Christina Skarheim Styremedlem Lofoten Avfallsselskap IKS	Halvar Bendiksen Styremedlem Lofoten Avfallsselskap IKS	Grethe Isaksen Styremedlem Lofoten Avfallsselskap IKS